

15.03.2017 Ministru prezidenta Māra Kučinska uzruna Saeimas ārkārtas sēdē

Cienījamā Saeimas priekšsēdētājas kundze!
Cienījamās deputātes, godājamie deputāti!
Kolēģi, ministri!

Saskaņā ar vairākiem likumiem un normatīvajiem aktiem esmu parakstījis un iesniedzis Latvijas Republikas Saeimā ziņojumu par Ministru kabineta paveikto un iecerēto darbību. Es rūpīgi pārlasīju šo dokumentu un mani mazliet pārņēma "jau bijis" jeb deja vu sajūta. Daudzas ziņojuma tekstā lasāmās lietas jau tika darītas zināmas Saeimas deputātiem un sabiedrībai valdības atskaitē, kura tika prezentēta pērnā gada nogalē un par kurām es runāju Saeimas sēdē 2016. gada 1. decembrī. Tas gan nenozīmē, ka mēs varam doties mājās, lai pārlasītu reiz lasīto. Nesanāks, jo, kā apgalvo filozofi, divreiz vienā upē iekāpt nevar. Citi piebilst, ka pat vienreiz nevar, jo ūdens un arī laiks plūst bez apstājas.

Ziņojumā minētās valdības darba prioritātes nav mainījušās. Tās ir tautsaimniecības attīstība, uzņēmējdarbības vides pilnveidošana līdz izcilībai, izglītības un veselības aizsardzības sistēmas reforma, valsts aizsardzības spēju stiprināšana, demogrāfijas politika un ģimeņu atbalsta pasākumu ātrāka ieviešana. Protams, malā nedrīkst palikt arī atbalsts kultūrai un nacionālās identitātes stiprināšanai.

Runājot par tautsaimniecību, bez liekas kautrības ir jāmin lietas, kuras ir uzskatāmas par panākumiem. Latvija dažādos starptautiski atzītos konkurētspējas mērījumos ir sasniegusi ļoti augstas vietas. Valdības deklarācijā un Nacionālās attīstības plānā 2020 tika izvirzīts mērķis līdz 2018. gadam Doing Business indeksā iekļūt pirmo 20 valstu grupā jeb tā sauktajā TOP 20. Šis mērķis ir sasniegts, Doing Business indeksā Latvija ir ierindojusies 14. vietā, kas līdz šim ir mūsu augstākais sasniegums. Arī Eiropas inovācijas tablo mērījumā Latvija 2016. gadā ir uzrādījusi izcilu sniegumu un pirmo reizi ir nonākusi tā saukto "vidējo inovatoru" grupā, apsteidzot daudzas citas Eiropas Savienības dalībvalstis.

Ja viena no sāpīgākajām Latvijas tautsaimniecības problēmām 2016. gadā bija krasā investīciju plūsmas samazināšanās, tad jau līdz šī gada sākumam noslēgtie līgumi garantē investīciju piesaisti no Eiropas fondiem 1,3 miljardu eiro apmērā. Ceru, ka mums pietiks resursu, jaudas un drosmes, lai pilnvērtīgi izmantotu šo naudu Latvijas tautsaimniecības attīstībai.

Godājamie deputāti!

Viens no biežāk piesauktajiem valdības darbības virzieniem ir ēnu ekonomikas apkarošana un dažādu nodokļu nemaksāšanas shēmu izskaušana. Stingri palieku pie sava uzskata, ka tas ir valsts nacionālās drošības jautājums. Tajā nevar būt ne

kompromisu, ne atkāpju vai kaut kāda klusas lietu nokārtošanas. Nē un vēlreiz nē! Esmu pārliecināts, ka Valsts ieņēmumu dienestā turpināsies reformas, izveidojot modernu, efektīvu institūciju, kurā jebkurš uzņēmējs un Latvijas iedzīvotājs redzētu labvēlīgu partneri, kas, būdams laipns, stingri pieturas pie likuma burtu un gara.

Šīs valdības darbības pirmo gadu var nosaukt arī par lielo projektu gadu. Te noteikti ir vērts pieminēt Ķīnas un Austrumeiropas valstu 16+1 samitu, kas pērnā gada nogalē notika Rīgā. Tā rezultātus šobrīd vēl nevar izmērīt, jo tāda mēroga projektos lēmumu pieņemšana notiek lēnāk, nekā mums gribētos. Sekmīgi virzās uz priekšu Rail Baltic projekts, un domāju, ka mums izdosies izpildīt visas saistības, kuras esam uzņēmušies šī projekta ietvaros.

Vēl, runājot par Latvijas tautsaimniecības attīstību, svarīgi būtu pieminēt iecerēto nodokļu sistēmas reformu. Jau pavisam drīz tā nonāks arī Saeimas darba kārtībā. Zinu, ka ar šīs reformas pamatprincipiem jums jau ir bijusi iespēja iepazīties. Aicinu Saeimas deputātus rūpīgi izvērtēt nodokļu reformas saturu, labprāt uzklaušīsim kritiskas piezīmes un apsveiksim jebkuru konstruktīvu priekšlikumu. Svarīgi būtu uzsvērt, ka šo reformu plānu atbalsta visi sociālie partneri, darba devēju organizācijas, arodbiedrības, Latvijas Banka un dažādu nozaru eksperti. Šķiet, ka tas ir pirmais gadījums atjaunotās Latvijas vēsturē, kad tik nozīmīgs valsts politikas jautājums var rēķināties ar tik lielu atbalstu visdažādākajās interešu grupās. Nepārspilēšu, ja sacīšu, ka šis brīdis ir vispiemērotākais nodokļu sistēmas reformēšanai. Eiropas fondi tuvākajos gados būtiski sekmēs Latvijas ekonomikas attīstību. Kas būs pēc tam, mēs šobrīd nezinām. Tāpēc ir jāizmanto šī vēsturiskā iespēja. Latvija nedrīkst nokavēt!

Vēl ikgadējā ziņojuma tautsaimniecības sadaļā ir vesela virkne jautājumu, kas skar tiesisko vidi, teritoriālo attīstību un virkni citu ne mazāk svarīgu lietu. Daudzās jomās darbi ir uzsākti, bet ziņot par sasniegumiem ir pārāgri.

Un, pabeidzot par tautsaimniecību, jānorāda, ka pērn reāli iekasēto nodokļu apjoms attiecībā pret plānoto bija 100,8 %, tātad nedaudz lielāks par plānoto, bet 2017. gada janvārī tas jau bija 104 %. Mēs esam uz pareizā ceļa!

Godājamie deputāti!

Valdības darbības prioritāte, kura nepazudīs no tās dienas kārtības vismaz tuvākos piecus gadus, ir izglītības sistēmas reforma. Daži pirmie soļi jau ir sperti, bet lielākais darbs vēl ir priekšā. Es diezgan bieži domāju par ministru Kārli Šadurski – vai es gribētu būt viņa vietā. Būtu grūti. Novēlu viņam gana apņēmības un spēju iet uz priekšu par spīti visam. Virziens ir skaidrs, tā ir skolu tīkla optimizēšana jeb, saucot lietas īstajos vārdos, skolu skaita samazināšana. Vienotu un augstu izglītības standartu ieviešana jau optimizētajā skolu tīklā. Skolēnam, kas nāk no Apes, Zilupes, Dundagas vai Nīcas, ir jābūt vienādām iespējām, atverot jebkuras Latvijas augstskolas durvis. Tāpat valdībā nav aizmirsts solījums izveidot sociālās aizsardzības programmu skolotājiem, kuri zaudēs darbu skolu tīkla optimizācijas rezultātā, bet nebūs sasnieguši pensijas vecumu. Vēl ir stāsts par augstākās izglītības sistēmas

reformēšanu un par daudz ko citu. Visam pienāks savs laiks. Kā jau teicu, ir sperti tikai pirmie soļi.

Ja mēs sekojam sabiedriskās domas aptaujām, tad labi redzam, ka viena no aktuālākajām problēmām ir veselības aprūpes pakalpojumu pieejamība. Te runa ir gan par iespējām nokļūt pie attiecīgā speciālista, gan par to, cik tas maksā pacientam. Nozare gaida un prasa naudu. Nozarei ir taisnība, naudas vajag vairāk. Bet valdība nozarei prasa reformas un skaidrību, kur nauda paliks. Šogad veselības aprūpes finansējums pirmo reizi ir pārsniedzis tā dēvēto trekno gadu līmeni, bet procentuāli tas joprojām atpaliek no Eiropas Savienības dalībvalstu vidējā līmeņa. Lai virzītos uz priekšu, Veselības ministrijai kopā ar nozares ekspertiem ir jāskaidro plānotās reformas gan veselības aprūpes pakalpojumu saņēmējiem, gan arī šo pakalpojumu sniedzējiem. Šiem skaidrojumiem jābūt konkrētiem un skaidri saprotamiem. Cita ceļa nav un nevar būt. Dažu ietekmīgu lobija grupu kuluāros paustais viedoklis nevar būt arguments veselības budžeta sadalei.

Godājamie deputāti!

Viena no valdības prioritātēm, par kuru pēdējā laikā mums bieži atgādina mūsu sabiedrotie, ir valsts drošība jeb – pavisam konkrēti – mūsu aizsardzības budžets. Labā ziņa ir tā, ka mēs pildām savas saistības, un tas ir visu koalīcijas partneru kopīgs lēmums. Valdība spēj un prot būt vienota. Nešaubos, ka jau 2018. gada budžetā valsts aizsardzībai tiks piešķirti 2 % no mūsu iekšzemes kopprodukta.

Drošības jomā 2016. gadā ievērojami aktivizējās arī Latvijas un Kanādas dialogs. Šo aktivitāti lielā mērā veicināja NATO Varšavas samita lēmums par Kanādas vadošo lomu daudz nacionālā bataljona nodrošināšanā Latvijā – esmu pārliecināts, ka no tā iegūs ne tikai mūsu valsts drošība, bet neatsverams labums būs arī mūsu tautsaimniecībai. Aizsardzības ministrija ir noslēgusi vienošanos par NBS sadarbību ar Latvijas pārtikas ražotājiem, lai veicinātu NBS nepārtrauktu apgādi ar vietējo lauksaimniecības un pārtikas nozares produkciju, vienlaikus sekmējot nacionālās tautsaimniecības attīstību. Tāpat, lai nodrošinātu starptautiskajām mācībām atbilstošus apstākļus, notiek NBS infrastruktūras sagatavošana un izbūve. Arī šogad aizsardzības jomai piešķirtais papildu finansējums tiks novirzīts sagatavošanās darbiem, lai nodrošinātu sabiedroto spēku izvietojumu Latvijas teritorijā.

Savukārt, lai uzlabotu robežkontroles efektivitāti, ir atbalstītas vairākas IeM jaunās politikas iniciatīvas, kas paredz Latvijas austrumu robežas turpmāko izbūvi, robežsargu skaita palielināšanu uz "zaļās" robežas, kā arī Valsts robežsardzes amatpersonu nodrošināšanu ar speciālo ekipējumu un robežu uzraudzības tehniskajiem līdzekļiem.

Par demogrāfiju. Ziņojumā ir pieminēta starpnozaru sadarbības platforma "Demogrāfijas lietu centrs". Manuprāt, tā ir ļoti efektīva organizācija. Ziniet, viņa ir kā ods, kas dīc pie auss vasaras naktī un beigās iedur ādā savu snuķi. Te paldies jāsaka Imanta Parādnieka bezgalīgajai enerģijai, viņš prot demogrāfijas jautājumus ielikt

valdības dienas kārtībā un piespiež atrast finansējumu dažādām programmām. Zinu, ka tā ir mazāk nekā vajadzētu, bet ir ģimeņu mājokļa iegādes atbalsts, ir palīdzība programmas daudz bērnu ģimenēm, mēs darām vairāk nekā iepriekš un darīsim vēl.

Godājamie deputāti!

Šīs nacionāli konservatīvās valdības vēstījums ir izsakāms dažos vārdos – reformas un nacionālās intereses. Reformas daudzās nozarēs – nodokļu politikā, izglītībā, veselības aprūpē, tautas ataudzes veicināšanā –, jo tas viss vairo mūsu nacionālo dzīvotspēju un starptautisko konkurētspēju. Nacionālās intereses ir mūsu dalība NATO, Eiropas Savienībā, bet tā ir arī spēja reaģēt uz negaidītiem pavērsieniem starptautiskajā politikā. Būsim latvieši neatkarīgi no tā, kādā valodā mēs runājam mājās. Latvietis skan lepni.

Šī valdība ir pierādījusi, ka tā spēj strādāt kā komanda. Nešaubos, ka līdzšinējā sadarbības pieredze ļaus valdībai saglabāt komandas garu un strādāt kopīgu mērķu vārdā. Spēja rast kompromisus ir viena no šīs valdības priekšrocībām, tā ļauj saglabāt komandas garu un neatteikties no izvirzītajiem mērķiem. Šajā valdībā vairs nevar norobežoties un palikt vienas nozares vai ministrijas kompetences ietvaros, ministrijas nedrīkst konkurēt, tām ir jāsadarbojas.

Paldies!